

Bijlage

Nationaal belang 1: een excellente ruimtelijk-economische structuur van Nederland door een aantrekkelijk vestigingsklimaat in en goede internationale bereikbaarheid van de stedelijke regio's met een concentratie van topsectoren

In samenwerking met medeoverheden heeft het Rijk een aantal structuurvisies opgesteld voor gebieden met een concentratie van topsectoren. De Nieuwe Westelijke Oeververbinding is de Blankenburgtunnel geworden. Op 5 november 2014 is de Rijksstructuurvisie Bereikbaarheid Regio Rotterdam en Nieuwe Westelijke Oeververbinding vastgesteld. In november 2012 is de Rijksstructuurvisie Haaglanden vastgesteld. De uitvoering hiervan is voorzien vanaf 2022.

De Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer is op 13 november 2013 vastgesteld. Tegelijkertijd zijn met de regio bestuurlijke afspraken gemaakt om ervoor te zorgen dat de RRAAM uitgewerkt wordt (neergelegd in de Bestuursovereenkomst RRAAM). De uitvoering van deze afspraken is het afgelopen jaar gestart.

Rondom het programma Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer (SMASH) is besloten om geen structuurvisie meer te maken, maar een beleidsnota met de belangrijkste uitkomsten van het programma. De beleidsnota gaat met een gedeelde visie van Rijk, regio en luchtvaartsector in op het versterken van de kracht en kwaliteit van de mainport en de metropool. In juni 2014 heeft de stuurgroep SMASH het uitvoeringsprogramma SMASH vastgesteld.

Nationaal belang 2: ruimte voor het hoofdnetwerk voor (duurzame) energievoorziening en de energietransitie

Het Rijk werkt samen met decentrale overheden en kennisinstituten aan het ontwikkelen en delen van kennis over energietransitie en ruimtegebruik. Zo wordt het Atelier *Making Projects* ingezet om samen met regionale stakeholders een methodiek te ontwikkelen om de ruimtelijke kansen van energietransitie in beeld te brengen.

De Structuurvisie Windenergie op Land (SVWOL) is door de Ministerraad vastgesteld op 28 maart 2014. Er wordt nu gewerkt aan de uitvoeringsafspraken van de SVWOL. De vastgestelde SVWOL is op 31 maart 2014 naar de Tweede Kamer gestuurd (TK 33 612-A Nr 23). De Structuurvisie Windenergie op Zee (SV WoZ) is op 26 september 2014 aangeboden aan de Tweede Kamer (TK 33 561-A Nr 11).

Nationaal belang 3: ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen

In de Rijksstructuurvisie buisleidingen, vastgesteld in 2012, is het beleid voor buisleidingen op land uitgewerkt. De regelgeving voor de doorwerking van deze structuurvisie is opgenomen in de wijziging van het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening. De wijziging is in werking getreden op 1 juli 2014.

Nationaal belang 4: efficiënt gebruik van de ondergrond

De Rijksstructuurvisie Ondergrond (STRONG) wordt het ruimtelijk beleidskader voor activiteiten in de ondergrond. Het opstellen van deze structuurvisie maakt deel uit van het bredere programma STRONG, waarin Rijk en medeoverheden samenwerken. STRONG strekt zich uit over alle gebruiksfuncties in de ondergrond. Op 9 februari 2015 is de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau aan de Tweede Kamer aangeboden (TK 33 136 nr 10). Hierin worden de alternatieve trajecten voor de beleidsopgaven in de ondergrond uitgewerkt, die in de Milieueffectrapportage moeten worden getoetst.

Nationaal belang 5: een robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's inclusief de achterlandverbindingen

In het kader van de Tracéwet zijn verschillende structuurvisies vastgesteld, waaronder de Rijksstructuurvisie Bereikbaarheid Regio Rotterdam en Nieuwe Westelijke Oeververbinding. Ten aanzien van de bestuurlijke overleggen(BO)-MIRT zijn in februari 2013 nieuwe afspraken met de regionale overheden gemaakt in een aparte BO-MIRT ronde. De resultaten zijn middels de brief van 13 februari 2013 (TK 33 400A nr 48), aan de Tweede Kamer gemeld. De andere onderdelen zijn nog in ontwikkeling (zo zijn er bijvoorbeeld een aantal lopende MIRT-onderzoeken en MIRT-verkenningen) en daarover worden dit jaar bestuurlijke afspraken gemaakt in het BO-MIRT.

Nationaal belang 6: betere benutting van de capaciteit van het bestaande mobiliteitssysteem

Het programma Beter Benutten beoogt een reductie van de files met 20% op specifieke corridors in de drukste gebieden van het land. De inspanning van de overheid en het bedrijfsleven is gericht op gezamenlijke afspraken ter vermindering van de spitsdruk. In de verschillende regio's zijn afspraken over regionale programma's Beter Benutten. De afgesproken maatregelen worden op dit moment in uitvoering gebracht onder leiding van de ingestelde bestuurlijke trio's.

De SVIR geeft aan dat er een Routekaart 2050 voor een klimaatneutrale economie opgesteld wordt. Er is echter besloten om geen aparte Routekaart uit te brengen. De visie, ambitie en de concreet te nemen acties en maatregelen zijn vastgelegd in de Klimaatagenda, waar de actielijn duurzame mobiliteit onderdeel van uitmaakt, en in het SER-akkoord voor duurzame groei, binnen de tafel Mobiliteit en Transport. Zowel over de voortgang van de Klimaatagenda als de voortgang van het SER-akkoord wordt aan de Tweede Kamer gerapporteerd. Ten aanzien van de borging van de voortgang van het SER-akkoord is een onafhankelijke Borgingscommissie in het leven geroepen. Daarnaast is afgesproken dat het SER-Energieakkoord in 2016 wordt geëvalueerd.

Nationaal belang 7: het instandhouden van het hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen om het functioneren van het mobiliteitssysteem te waarborgen

Bij het oplossen van de beheer- en onderhoudproblematiek van infrastructuur door schaalvergroting zijn bestuurlijke afspraken gemaakt voor de periode t/m 2020. Hiermee moet de efficiency in het beheer en onderhoud verder worden geoptimaliseerd. Aan de afspraken wordt invulling gegeven via de

inkoopstrategie, daarnaast zal er om te kijken of de beoogde efficiency daadwerkelijk wordt gerealiseerd controle uitgeoefend worden via een monitor. Bij afwijking van de eerder gemaakte afspraken in het kader van Beheer en Onderhoud zal hierover in de begroting aan de kamer worden gerapporteerd.

In 2014 zijn na een langdurig traject de concessies voor de hoofdspoorweginfrastructuur en het hoofd railnet tot stand gekomen die eind 2014 gegund zijn aan respectievelijk ProRail en NS. Hierbij hebben intensieve onderhandelingen met de NS en ProRail geleid tot een concessie waarin de LTSA doelen verankerd zijn en de reizigers en verladers centraal zijn komen te staan. In december 2015 zal ook het beheerplan 2015 voor hoofdspoorweginfrastructuur 2015 klaar zijn.

Na een intensief proces met alle stakeholders, is op 23 september 2013 onder leiding van de provincie Noord-Holland een Visie Noordzeekanaal 2040 opgesteld. Wat betreft de Zeetoeegang IJmond is na de start van de planstudie 2e fase in 2012 (voorkeursbesluit) toegewerkt naar de ruimtelijke inpassing door middel van een Provinciaal Inpassingsplan (PIP) en de daarmee samenhangende MER. Om snelheid in het proces te creëren heb ik medio april 2014 reeds een Partieel Uitvoeringsbesluit genomen. Dit betekent dat de aanbesteding reeds is gestart, terwijl de formele procedures (definitief PIP, inmiddels door Provinciale Staten op 22 september 2014 vastgesteld en onherroepelijk PIP na een eventuele procedure bij de RvS, april 2015) en daarmee de planstudie nog lopen.

De afgelopen periode zijn er afspraken gemaakt over mogelijke aanpassingen en vernieuwingen van hoofdvaarwegen en havens. Er is een Tracébesluit voor de Beatrixsluis getekend, de Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland zijn akkoord gegaan met het Provinciaal Inpassingsplan (PIP) en de Milieueffectrapportage Zeetoeegang IJmond, de MIRT-beslissingen zijn genomen voor ligplaatsen bij Lemmer en het Amsterdam-Rijnkanaal en het Tracébesluit Verruiming vaarweg Eemshaven Noordzee is getekend. Bestuurlijke afspraken spelen met name een rol bij grotere projecten met ruimtelijke doorwerking en samenhang met natte bedrijventerreinen (verruiming Twentekanal, Volkeraksluizen). In 2015 wordt er onder andere gewerkt aan een ontwerp-Tracébeslissing en definitieve Tracébeslissing Sluis Terneuzen, een start van de realisatie vaargeulverruiming Eemshaven Noordzee en diverse projectbeslissingen.

Nationaal belang 8: verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's

Luchtkwaliteit De maatregelen die nodig zijn om op 1 januari 2015 aan de wettelijke luchtnormen te voldoen, zijn voor het overgrote deel inmiddels door Rijkswaterstaat en andere partijen gerealiseerd. Ook na 1 januari 2015 moet blijvend aan de norm worden voldaan. Op basis van de jaarlijkse monitor kan dit betekenen dat extra maatregelen nodig zijn. De jaarlijkse voortgangsrapportage NSL van het RIVM, is op 16 december 2014 aan de Tweede Kamer aangeboden (TK 30 175 nr. 203).

Bodem De decentrale overheden die bevoegd gezag Wet bodem bescherming zijn, hebben hard gewerkt aan de inventarisatie en aanpak van locaties met bodemverontreiniging. De convenantdoelstelling om einde 2015 tenminste alle

humane locaties beheerst te hebben, lijkt haalbaar te zijn. Alle overheden hebben daarnaast lijsten aangeleverd van locaties met verspreidingsrisico's en/of ecologische risico's. Voor de helft van deze locaties is al een begin gemaakt met de aanpak. Inmiddels zijn convenanten met de andere overheden en bedrijfsleven voor de periode 2016 t/m 2020 afgesloten. Belangrijke afspraak hierin is dat de locaties met verspreidingsrisico's en/of ecologische risico's voor einde 2020 zijn aangepakt, dan wel dat deze risico's zijn beheerst.

Geluid Het nieuwe SWUNG-2-stelsel is volledig in werking. De formele rapportage over de geluidsproductieplafonds (GPP's) in het kader van SWUNG-1 is in het najaar van 2014 naar de Tweede Kamer gezonden. Alle geluidkaarten en een groot deel van de actieplannen zijn in 2014 gerapporteerd. Naar verwachting zal het resterende deel van de thans nog resterende actieplannen in de loop van dit jaar gerapporteerd kunnen worden. SWUNG is een actie gericht op herziening van de geluidregelgeving, die inmiddels is geïntegreerd met de totstandkoming van de omgevingswet. De regelgeving wordt nu uitgewerkt, de beoogde inwerkingtreding hiervan is gelijktijdig met de omgevingswet (medio 2018).

Externe veiligheid Het uitvoeren van de saneringen in het kader van Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen met externe veiligheidsgelden, loopt iets achter op schema. De te saneren objecten worden aangekocht zodra de eigenaar deze op eigen initiatief te koop aanbiedt. Rijkswaterstaat heeft eind 2013 de eigenaren van de resterende objecten benaderd. Eigenaren wachten echter met het te koop aanbieden totdat het Basisnet in werking is getreden. De inwerkingtreding Basisnet is uitgesteld omdat het Besluit externe veiligheid transportroutes nog niet is afgerond. Zodra de betreffende datum is vastgesteld, zal het aantal te koop aangeboden objecten fors toenemen. Deze zullen dan direct door Rijkswaterstaat aangekocht worden.

ProRail en Rijkswaterstaat hebben inmiddels monitoringssystemen ingericht in het kader van Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen. Hoewel het Basisnet nog niet in werking is getreden, wordt er vanaf 2012 al proefgedraaid met monitoring. De ervaringen hiermee worden gebruikt voor bijstelling van processen en instrumenten. Zodra het Basisnet in werking treedt, zal er jaarlijks verslag over de werking van het Basisnet worden uitgebracht aan de Tweede Kamer.

Trendanalyses zijn een onderdeel van het monitoringproces Basisnet. De eerste trendanalyses kunnen worden gemaakt nadat er drie jaar lang realisatiegegevens zijn verzameld (vanaf 2016).

Nationaal belang 9: ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kaders voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling

Het Deltaprogramma 2015 bevat de nationale Deltabeslissingen en de concrete voorkeursstrategieën per regio. Samen vormen ze het kompas voor het werk aan de Nederlandse delta tot 2050. Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten gaan aan de slag om Nederland te beschermen voor hoogwater en te zorgen voor voldoende zoetwater en de extremen van het klimaat veerkrachtig op te vangen.

Het ontwerp voor de Structuurvisie Nationaal Waterplan (NWP) is gereed. Het NWP beschrijft welke maatregelen genomen moeten worden om Nederland ook in

de toekomst veilig en leefbaar te houden, en om de economische kansen die water biedt te benutten. Het ontwerp NWP-2 met daarin de stroomgebiedbeheersplannen 2016-2012 ligt begin 2015 ter inzage. Op 22 december 2015 verloopt het NWP-1 en gaat het NWP-2 in.

Het programma Westelijke Veenweiden is in 2010 opgesteld om de opgave van bodemdaling en bufferverwerking in het watersysteem van het Groene Hart op te pakken. Omdat de uitvoering van de plannen al vergevorderd is, heeft de Stuurgroep Nationaal Landschap Groene Hart (een samenwerkingsverband van verschillende overheden) het programma aan de provincies overgedragen.

Het Hoogwaterbeschermingsprogramma 2 (HWBP-2) loopt tot en met 2017. Naar verwachting zullen 5 van de 86 projecten die het programma behelst in 2017 gereed zijn. Over deze actie is in oktober 2014 gerapporteerd in de zesde voortgangsrapportage HWBP.

Nationaal belang 10: ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten

De staatssecretaris van OCW en de minister van Infrastructuur en Milieu hebben in 2011 de Visie Erfgoed en Ruimte (VER) aan de Kamer aangeboden. In 2012 zijn voor de vijf prioriteiten uit de VER (Werelderfgoed, Eigenheid & veiligheid, Herbesteding als gebiedsopgave, Levend landschap en Wederopbouw) met andere overheden en andere gebiedpartners uitvoeringsprogramma's ontwikkeld. In oktober 2014 is ruim de helft van de 24 miljoen euro die beschikbaar is voor 2013-2016, toebedeeld aan projecten. De programma's worden halfjaarlijks aangevuld en geactualiseerd.

Met betrokken gemeenten en provincies worden de kernkwaliteiten van de 30 wederopbouwgebieden die in de VER worden beschreven nader uitgewerkt. Deze uitwerking is de basis voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en planologische borging. In verschillende gebieden zijn met partijen projecten uitgevoerd die enerzijds zien op de concrete situatie in het betreffende wederopbouwgebied en die anderzijds *lessons learnt* opleveren die breder toegepast kunnen worden.

De nulmeting van de ruimtelijke bescherming van de wederopbouwgebieden is in 2013 afgerond. De samenwerkingsprojecten met gemeenten over de 30 wederopbouwgebieden lopen door tot en met 2016 in het kader van de VER.

Op 10 september 2014 heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) de Monitor Infrastructuur en Ruimte gepubliceerd. Hierin is, met inzet van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed, een nulmeting gedaan voor de kernkwaliteit 'openheid' van vier erfgoederen met uitzonderlijke universele waarde. Tevens heeft het PBL gekeken naar de ontwikkelingen in de voorraad en de staat van beschermde stads- en dorpsgezichten en de Rijksmonumenten gekeken.

Op dit moment worden de UNESCO Werelderfgoederen in Nederland geëvalueerd. Er wordt onderzocht hoe de bescherming van deze objecten in de praktijk verloopt.

Nationaal belang 11: ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten

De ruimtelijke bescherming van de nationale EHS is opgenomen in de eerste aanvulling op het Barro.

In september 2013 heeft staatssecretaris Dijksma een natuurpact met de provincies gesloten. In het Natuurpact zijn de ambities met betrekking tot ontwikkeling en beheer van de natuur in Nederland vastgelegd voor de periode tot en met 2027.

De provincies hebben eind 2013 de herijking van het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) afgerond. Sinds 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland.

Op 11 april 2014 heeft het kabinet het nieuwe beleid voor de toekomst gepresenteerd: de natuurvisie.

Nationaal belang 12: ruimte voor militaire terreinen en activiteiten

Het Rijk heeft een nieuwe toetsingsmethode ontwikkeld voor radarverstoring, welke in 2012 is opgenomen in de eerste aanvulling op het Barro. De ministeries van Defensie, EZ en I&M werken aan de evaluatie van de radarverstoringregeling.

Nationaal belang 13: zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten

De Omgevingswet, die in voorbereiding is, zal naar verwachting een belangrijke bijdrage leveren aan de vereenvoudiging van het omgevingsrecht. Zowel in versnelling en verbetering van besluitvorming, maar ook op het ruimtelijke vlak.

Om de onderzoekslasten voor burgers en bedrijven te beperken, is het belangrijk dat gegevens beschikbaar, bestendig en bruikbaar zijn. Hiertoe heeft het Rijk de basisregistraties adressen, gebouwen, kadaster en kleinschalige topografie opgezet. De registraties voor grootschalige topografie en ondergrond zijn nog volop in ontwikkeling. Het wetsvoorstel Basisregistratie Ondergrond (BRO) is inmiddels in de vaste Kamercommissie besproken. Aan de beantwoording van de gestelde vragen wordt momenteel de laatste hand gelegd. De verkenning naar een ruimtelijke databank heeft geresulteerd in een definitiestudie voor de zogenaamde Laan van de Leefomgeving (de digitale ondersteuning van de omgevingswet), waarover in 2015 bestuurlijke besluitvorming plaats zal vinden. Onder de titel GeoSamen hebben overheid, bedrijfsleven en wetenschap een gezamenlijke visie op de toekomst van geo-informatie gepresenteerd. Open data neemt daarin een belangrijk plaats in. Het Ministerie van IenM geeft hierin het goede voorbeeld en heeft inmiddels meer dan 2000 datasets voor hergebruik ter beschikking gesteld.

In 2012/2013 is door het PBL een aantal pilotprojecten uitgevoerd met als doel zicht te krijgen op de kennisbehoefte bij andere overheden. De komende tijd zal bekeken worden hoe met de koepels invulling gegeven kan worden aan een gezamenlijke vraagarticulatie richting kennisinstellingen.

Door middel van een tweejaarlijkse monitor, die het PBL in samenwerking met het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KIM) opstelt, worden de ruimtelijke

ontwikkelingen in beeld gebracht die van belang zijn voor de 13 nationale belangen in de SVIR. In 2012 is de nulmeting verschenen. Op 10 september 2014 is de eerste vervolgmeting gepubliceerd onder de naam Monitor Infrastructuur en Ruimte. De tweede vervolgmeting staat gepland voor 2016.

De Ladder voor de duurzame verstedelijking is per 1 oktober 2012 in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) opgenomen. Door het PBL is de Ladder voor duurzame verstedelijking in 2014 geëvalueerd als onderdeel van de Monitor Infrastructuur en Ruimte. Het blijkt dat in bijna driekwart van de bestemmingsplannen die nieuwe verstedelijking mogelijk maken, de Ladder voor duurzame verstedelijking nog niet toegepast wordt. Mede naar aanleiding van de evaluatie wordt momenteel samen met IPO en VNG bekeken of verbeteringen ten aanzien van de ladder nodig zijn.